

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' לך-לך ה' חשון תשס"ו

החברותא בטאן פנימי לחברים גליון מס 265

פנינים יקרים

לך לך מארצך וכו' (י"ב, א) פירוש שלא תשגיח על ארצך ועל בית אביך ותלך לשורשך אל הארץ העליונה אשר אראך ר"ל כנ"ל שלא תחשוב רק שאני מראה אותך כל זאת שהכל מהבורא יתברך שמו. (נעם אלימלך)

לך לך וכו' (י"ב, א) ברש"י ובמדרש למה לא גלה לו מיד וכו' כי זה עצמו בחינת אר"י להבטל בכל החושים והרצונות רק לרצון השי"ת כמ"ש לך לך מארצך, דהיינו כל ההתדבקות חיצונית להשליך הכל עבור לראות רצונו ית' ואז נתגלה רצונו להאדם.

ואעשך לגוי גדול (י"ב, ב) רש"י הביא את הגמ' שמבאר הפסוק זה שאומרים אלקי אברהם, ואברכך זה שאומרים אלקי יצחק ואגדלה שמך זה שאומרים אלקי יעקב, יכול יהיו חותמים בכולם? תלמוד לומר והיה ברכה בך חותמים ולא בהם, ע"כ, והנה ידוע כי אברהם רומז על מדת האהבה ויצחק על מדת הגבורה ויעקב על מדת תפארת, לפי"ז יבואר דברי רש"י בך חותמין כלומר תכלית התפארת והגבורה הוא רק כדי לעורר את מידת האהבה...

וילך אברם כאשר דבר אליו ה' וילך אתו לוס (י"ב, ד) הצדיק רצונו לילך בדרכי ה' בבחינה זאת כאשר דבר אליו ה' דהיינו באותה בחינה ממש שדיבר ה' בקדושה ובטהרה ובדביקות בן דרך הצדיק הרוצה לעשות ולקיים מצותיו וכו' - וילך אתו לוס ר"ל בחלק הרע שבאדם המעורב בטוב ורע מעת חטא אדה"ר מתחיל להתגבר עליו להדיחו מדרכו הטוב, והתקנה להכניע חלק הרע הוא שיהיה האדם שפל בעיני עצמו כלא נחשב רק כדבר הנוסף וכו'.

וה' אמר אל אברם אחרי הפרד לוס מעמו (י"ג, י"ד) איתא במד"ר רבי יהודה אומר כעס היה להקב"ה על אבינו אברהם בשעה שפרש לוס בן אחיו מעמו אמר הקב"ה לכל הוא מדבק וללוט בן אחיו אינו מדבק? מסביר יפה תאר שהקב"ה הקפיד על שרחקו ורחתו מכל וכל בשתי ידיים וכבר לא היה לו מורה דרך ונפל לזרועות היצר והפשע...

וישמע אברם כי נשבה אחיו... - שמונה עשר ושלש מאות (י"ד, י"ד) המספר הוא בגימטריה 'שיח' הוא לשון השפלה שוחה עמוקה להשפיל בו את הרשעים האלו.

ויאמר ברוך אברם לקל עליון (י"ד, י"ט) איתא בזוה"ק ברוך אברם כמה דאמרינן ברוך אתה רוא דמלה תיקונא דברכאן אינון עכ"ל, נראה לפע"ד ביאור קצר לדבריו הקדושים - דהנה אנחנו קרוצי חומר מלאי חטא ועוון ואעפ"כ אנו זוכים לדבר ולהתחנן לפני מלך הכבוד הוא היוצר כל, דלית מחשבה תפיסא ביה, וגם אנו קוראים בלשון אתה כאשר ידבר איש אל הניצב לעומתו, זהו בודאין חסד גדול ופלא מרחמי השי"ת המרחם על בריותיו ע"כ נראה לפרש דברי הזהר ברוך אברהם כמה דאמרינן ברוך אתה דהיינו מה שאנו זוכין לומר ברוך אתה הוא בחינת החסד מה שנרמז במלת אברם שהוא ג"כ איש החסד כנודע...

דבר ה' אל אברם... אנכי מגן לך שכרך הרבה מאוד (ט"ו, א) מגן הוא לשון בטחון מלשון מגן ומחסה ופירוש הכתוב כך הוא, אם "אנכי" היינו הקב"ה הוא לך למגן שיש לך אמונה ובטחון בהקב"ה אז שכרך השכר שלך הוא "הרבה מאוד" 'מאד' בגמטריה 'מה' מדת ענוה, גם רמז למאד מאד הוי שפל רוח ששיגי ויגיע לבחינת ענוה.

והאמין בה' ויחשבה לו צדקה (ט"ו, ו) י"ל שאברהם בעצמו חשב זה להקב"ה לצדקה שעשה עמו שנתן לו שכל להאמין בה' אחד. וקרוב לזה פירוש הפסוק (דה"א, א) כט) לך ה' הממלכה ולא כתוב המלוכה רק הממלכה, דהיינו ג"כ שדוד המלך ע"ה אמר לך ה', שהכל שלך הוא אפילו מה שממליכין אותך הוא מהכח שלך, כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל, "והעושר והכבוד מלפניך" פירוש שכל העושר והכבוד הוא רק מלפניך שיכול לעמוד מלפניך לעבוד אותך.

הכל סיצה ממקוצצ הסיבות

ומבשרי אחזה אלקה (איוב יט, כו) כאשר אני מכיר את בשרי שהוא מציאות בהמה אלקה, נראה שהכל מציאות אלקה. מי שלומד תורה ובשעה שלומד תורה חושב שהוא זה הלומד אף אם חושב שה' עזר לו ללמוד אין ללימוד הכח להביא את האדם אל השלמות. וגם התורה שלמד לא יכול להגיע לשרשו, כי היא תקועה במחשבת האדם שהוא לומד תורה. ע"כ צריך האדם להכיר את המציאות האמיתית שלו שהוא דומה לבהמה ממש וכל למוד התורה שלומד אינו אלא מציאות הוי' בלתי לה' לבדו. באמת כולם אומרים שיש אלקים אבל יש הבדל בין אמירה לאמירה. אם אומר שיש אלקים ואינו בהכרח האמיתית שהוא בבחינת בהמה אין לאמירה זו כל השפעה על הזולת כי אמירה זו אינו אלא מן השפה אל החוץ רק כאשר מכיר בבירור שהוא בהמה אז אחזה אלק. יהי לו האפשרות להוכיח לזולת שיש אלקים.

האדם נברא עפר מן האדמה, העפר הזה צריך להכיר מציאותו יתברך שמו, וכדי שהעפר יכיר מציאותו יתב"ש צריך להיות מציאותי ומה היא המציאות האמיתית שלו? שאינו מציאות כלל וכל מציאותו אינו אלא מציאות ה'. ואם האדם נפרד מהכרת המציאות העצמי איך הוא יכול לחיות עם מציאות הוי'? לכן רק כאשר האדם אינו נפרד מעצמו יכול לחיות עם מציאות ה'. איך ההכרה במציאות העצמי מביאו לידי הכרה במציאות ה'? התשובה היא כאשר ההכרה במציאות ה' באה ע"י התעוררות סיבה ממסובב כל הסיבות, ומאחר שברור לאדם שהסיבה שהתעורר אצלו אינו חלק מהמציאות האנושי בזה שברור לו שהמציאות האנושי שלו אינו אלא מציאות של בהמה. ורואה בבירור שהסיבה בא ממסובב הסיבות שהוא מציאות הוי' יתברך שמו, וע"י מתחבר אל מציאות הוי' יתב"ש.

אליבא דאמת אצל כל אחד מתעוררת הסיבה ממסובב כל הסיבות אלא שאינה ניכרת ונראית

רק לאחר שמצטבר אצלו סיבה אחר סיבה עד שמוכרח להכיר מתוכה את מסובב כל הסיבות שהוא הבורא יתב"ש. כך שבאמת אין לאדם שייכות ישירה אל הסיבה כדי לומר הסיבה באה מהכח של האדם, מאחר ואין לאדם שום חלק ושייכות ישירה אל הפעולות הטובות שהוא עושה ולא אל הלמוד שהוא לומד מפני שרואה שנגרמו ע"י הסיבות שבאו בזה אחר זה עד שהביאו את ההתעוררות לאדם. על כעין זה אמרו חז"ל (סנהדרין פ"י) כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב, דהיינו שלכל אחד ואחד מישראל יגיע הזמן שתתעורר אצלו הסיבה להדבק אל השי"ת. לפיכך כשמגיע לאדם ההתעוררות ממסובב כל הסיבות אין כל מקום שיחשוב את עצמו כאלו רק אני הוא זה שזוכה שיהי לי חלק לעוה"ב ולא לאחרים. מחשבה זו אינה נכונה כלל כי כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב כך שסוף סוף לכל אחד ואחד מישראל תבא ההתעוררות מסובב כל הסיבות להיות דבוק אל השי"ת. ואדרבה מי שחושב שע"י ההשתדלות שלו הגיע להיות דבוק אל השי"ת אינו אלא ממעט בערכו של דבוקת בורא מפני שהוא דבוק בעצם לתחושה העצמית שהוא כביכול עובד ה' באמת.

לפי"ז נמצא שבעלי התשובה זוכים לדבוקת בורא במדרגה יותר גדולה מאלו שאינם במדרגה של בעלי תשובה. ואפילו כלפי צדיקים גמורים אמרו חז"ל (ברכות לד) מקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, והוא מפני שלבעלי תשובה קל להכיר מציאותם הבהמי יותר מהצדיקים הגמורים. אין להתעלם מהמציאות שיתכן שלצדיקים הגמורים יותר קל להם להכיר שפלותם דיקא מתוך היותם צדיקים גמורים, אמנם בדרך כלל יש לבעלי תשובה ערך מיוחד בעיני זה (אמר הכותב: עיין ברכות לד וראה שיש בעצם מחלוקת בגמ' אם לצדיקים גמורים יש ערך עליון, או לבעלי תשובה, יתכן שהרא"ש

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמי קודם

265 א

זיע"א מחשיב יותר את בעלי התשובה כפי שמובא גם ברמב"ם פ"ו מהלכות תשובה הלכה ד'.

איך שלא יהיה בין להגיע לדרגת צדיק ובין להגיע לדרגת בעל תשובה, הכל תלוי במדת הכרת השפלות. ענין זה שייך לכל אחד ובכל זמן. בכל הרף עין ניתן לכל אדם להיות בבחינת צדיק גמור או בבחינת בעל תשובה. כי הצדיק הגמור שחי כל ימיו בדרך התורה והמצוה, אם אין לו את הכרת השפלות אינו יכול להיות דבוק אל השי"ת באמת, כמו שאמרו חז"ל (ערכין מו) אין אני והוא יכולים לדור במדור אחד, נמצא שהערך של הצדיק הגמור הוא מההרף עין שהגיע לידי הכרת השפלות הראויה. מזה נוכל להבין שאם הבעל תשובה הכיר בשפלותו לפני שהעוסק בתורה ובמצוות הגיע להכרת השפלות יש לבעל תשובה מעלה מיוחדת בהגיעו לדרגת בעל תשובה ומקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד וכ"ש כאשר עדיין לא הגיעו להכרת השפלות האמיתי הנ"ל.

הרא"ש הבהיר שלא יעלה על הדעת לחשוב שאם אין שפלות אין לאדם כל ערך וכאלו כל הלמוד שלמד וכל המצוות שעשה לא מביאים אותו לשום תכלית, זה אינו נכון אלא מצד האמת אין אדם נוקף אצבע מלמטה אלא א"כ מכריזין עליו מלמעלה (חולין ז) ואם הקב"ה מסובב כל הסיבות זכה להיות עוסק בתורה ובמצוות בודאי יש לזה ערך (מלבד אם כוונתו לקנטר ח"ו) אך כדי להיות דבוק אל נותן התורה צריך להיות בהכרת השפלות העצמי, אחרת הוא בפירוד מנותן התורה. ואז אף שאמרו חז"ל (ב"ק לח) אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה, הבער וועלכע פנים האט די תורה אויב הער האט נישט קיין קשר מיט דעם נותן התורה (אבל איזה פנים יש ללומד תורה כאשר אינו מקושר לנותן התורה).

הרא"ש הוסיף והבהיר שמי שאינו מכיר מציאותו השפל אזי הוא נפרד מהמציאות האמיתי וממילא חי כל הזמן בעולם הדמיון, ומי שחי בעולם הדמיון מושפע מההתרחשויות שיש בעולם

הגשמי יותר ממי שחי בהכרת השפלות האמיתית, הענין נפלא ביותר דהרי לכאורה היינו חושבים שמי שחי בהכרה מתמדת שהוא בחינת בהמה הוא מושפע כל הזמן מהאווירה הגשמית יותר ממי שאינו משפיל עצמו דיו. כי לכאורה נראה שמי שעסוק כל הזמן בהכרת השפלות חושב כל הזמן על חומריות ומי שאינו משפיל עצמו חי כל הזמן ברוחניות. אבל האמת הוא ההיפך המוחלט מי שחי בהכרת השפלות דבוק כל הזמן בהכרת מציאות הבורא וממילא חי כל הזמן עם הרבש"ע. אבל מי שאינו משפיל עצמו חושב כל הזמן שהוא קשור לרוחניות ובאמת הוא קשור לעצמו ולתחושות הנעימות המתבצצות מתוכו. ואין לך עולם הדמיון גדול מזה. אמנם כל זה יכול להשתנות בין רגע כאשר תתעורר הסיבה ממסובב כל הסיבות. וכאשר יכיר האדם בבירור שאין לו שייכות להתעוררות אזי מציאות ה' תדבק במציאות הגשם ועיי"כ נעלמת מציאות הגשם לגמרי ומציאות ה' תומחש בכל נקודה ונקודה בחיים בבחינת מבשרי אחזה אלק.

והנה בעצם השי"ת מחיה את האדם אפילו שהוא במציאות של דמיון, כמו שכתוב (נחמיה ט) ואתה מחיה את כולם, ולכך מקבל האדם את מזונו אפילו שחסרה אצלו הכרת הבורא ואפילו שאינו מתפלל כי מאן דיהיב חיי יהיב מזוני (עיין תענית ח) אולם מטרת התפלה הוא שעייז מכיר שהשי"ת הוא זן ומפרנס, וע"י התפלה אליו יתברך שמו מרגיש האדם שיש לו משענת בחיים וממילא הפחד מהעדר המזון מתמעט בהתאם. וזאת עלינו לדעת שגם תפלה זו אינה פעולה ישירה של האנוש, אלא שהקב"ה מסובב כל הסיבות הביא לאדם סיבה שעייז יתעורר לבו להתפלל אל השי"ת כך שגם עצם התפלה אינה פעולה אנושית גשמית אלא התעוררות ממסובב כל הסיבות, ומי שיחשוב שהוא זה המתפלל מתוך תחושתו האנושי אינו אלא טועה.

ע"כ צריך האדם לדעת ולהכיר בבירור שמציאותו הגשמי הוא בעצם מציאות דמיוני,

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

265 ד

דהרי אינו מציאות כלל וזה שנתדבק אל השי"ת בכח התפלה או בכח למוד התורה וקיום המצוות אינו אלא שמציאות הוי" ב"ה נאחז במציאות הגשמי, וככל שיש יותר דבקות בורא יש יותר התמעטות במציאות האנוש שעל זה נאמר (תהלים ח) מה אנוש כי תזכרנו, עד שהיא נעלמת לגמרי מחמת דבקות הבורא.

באם אחרי שמסובב הסיבות הביא סיבות להתעורר בכ"ז הסיבות נדחו בכח הבחירה האנושית של האדם אז האדם נעזב אל המקרים ר"ל עד שנעלם ממציאותו בכוון ההפוך ר"ל. הרא"ש הביא דוגמא מפסגם היסוד אשר היא כולה דמיון, והדמיון מתחבר אל המציאות הגשמי של האדם במחשבה דיבור ומעשה. וכאשר האדם ימשיך ללכת שולל אחרי הדמיונות שלו שאין להם כל אחיזה בפועל אז יהיה האדם נעזב אל המקרים והמקרים עלולים להוריד אותו תחתית אשר "כל באיה לא ישובון" (משלי ב יט) ר"ל ואז מסוגל האדם להגיע לביטול המציאות האנושי אלא בכוון ההפוך.

עוד זאת עלינו לדעת שכל ענין הסיבות ממסובב הסיבות המתעוררות אצל האדם אינו בדוקא מהנעשה אצל האדם במצבו הנוכחי אלא יתכן שמסובב כל הסיבות גרם להתעוררות הסיבות בגלל מה שקרה לאדם בגלגולים הקודמים, או שהתעורר בכח התפילה של הצדיק אשר בכדי שכל ידח ממנו נדח מתפלל על כל הנשמות שאינם זוכים בעצמם להדבק להשי"ת והם שרויים בתוך העולם הדמיוני האופף אותם מסביב. מזה נבין יותר שאין לאדם לראות את השתדלותו בתפילה בלמוד ובקיום המצוות כערך עצמי מהמציאות הגשמי כי בראיה מעין זו מגשם את עצמו יותר ומחזק את עולם הפנטזיות שלו. ומי יודע לאיזה תכלית הוא יגיע, לכן חשוב מאד להחדיר בהכרה שאין לו כל חלק בהשפעה המגיע ממסובב כל הסיבות והכל מאתו יתב"ש ועיי"כ יוכל בהרף עין לעשות שנוי מהותי בחיי החיים ולהיות בדרגת צדיק גמור או בעל תשובה.

שהשמחה במעונם

הר"ר מרדכי גולדברג ומשפ' לאירוס' הנכד
משפ' הלל לנישואי הבת

הר"ר שמעון גמליאל ומשפ' להכנס הבן לעול המצוות

הר"ר משה הרשטיק ומשפ' להולדת הנכדה

הר"ר דב שנק ומשפ' להולדת הבת

הר"ר מרדכי קורנפלד ומשפ' להולדת הנכד

הר"ר צבי ראנד ומשפ' להולדת הנכד

הר"ר שמעון קורנפלד ומשפ' להולדת הבן

כוס תנחומים

להר"ר יוסף ויסברג ומשפ' הי"ו

על פטירת אשתו ע"ה ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

יח"ל ע"י
משרכת החברותא
רח' שדני 3
02 - 5829688 ☎
02 - 5325477 :פקס
ת.ד. 5080
ירושלים 91050